

การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊ส สำหรับนักศึกษา gitar มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

The Development of Jazz Improvisation Skills through Exercises for Guitar Students at Phetchaburi Rajabhat University

ภาสกร ภูประภา
Passakorn Phuprapa

สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี 76000
Music Education Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Phetchaburi Rajabhat University, Phetchaburi 76000

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: p.phuprapa@gmail.com

Received: 28 February 2024, Revised: 20 May 2024, Accepted: 26 June 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแบบฝึกทักษะการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊ส 2) เปรียบเทียบทักษะการอิมโพรไวส์ก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึก และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อแบบฝึก ผู้วิจัยนำแบบฝึกที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้เป็นระยะเวลาสองเดือนกับกลุ่มทดลอง ได้แก่ นักศึกษากิตารชั้นปีที่ 2 และ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบประเมินทักษะการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊ส และแบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าการทดสอบที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. แบบฝึกทักษะการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊ส ประกอบด้วย 1) แนวคิด 2) คำอธิบายวิธีการใช้แบบฝึก 3) ชุดแบบฝึกจำนวน 3 บทเรียน ได้แก่ การฝึกอาร์เปจจิโอบนการดำเนินคอร์ด การอิมโพรไวส์โดยใช้ไลน์คอร์ด และการพัฒนาโมทีฟ 4) คำแนะนำเพิ่มเติมประกอบการฝึกในแต่ละแบบฝึก และ 5) ลิงก์สำหรับดาวน์โหลดดนตรีประกอบ
2. ทักษะการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊สของนักศึกษาหลังการใช้แบบฝึกทักษะสูงกว่าก่อนการใช้ อย่างมีนัยสำคัญทางค่าสถิติที่ระดับ 0.05
3. ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการใช้แบบฝึกอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.66, S.D. = 0.127)

คำสำคัญ : แบบฝึก การอิมโพรไวส์ ดนตรีแจ๊ส

Abstract

The purpose of this study was to 1) develop jazz improvisation skill exercises, 2) compare jazz improvisation skills before and after learning using the exercises, and 3) study students' satisfaction with the jazz improvisation exercises. The developed exercises were implemented for two months with an experimental group consisting of 10 second and third-year guitar students from Phetchaburi Rajabhat University. Research instruments for data collection included a jazz improvisation skill assessment and satisfaction questionnaire. Statistics for data analysis included percentages, mean, standard deviation, and t-test.

The study findings showed that:

1. The jazz improvisation skill exercises consisted of 1) concepts, 2) instructions for using the exercises, 3) 3 lessons including arpeggios practice over chord progressions, chord tone soloing, and motivic development, 4) additional practice guidelines for each exercise, and 5) backing track download links.
2. Students' jazz improvisation skills after using the exercises were significantly higher than before using them at the 0.05 level of significance.
3. Students' satisfaction with the jazz improvisation exercises was at the highest level ($\bar{x}$ = 4.66, S.D. = 0.127).

Keywords : Exercises, Improvisation, Jazz

บทนำ

แจ๊สเป็นแนวดนตรีที่ได้รับความนิยมมากขึ้นในประเทศไทย เห็นได้จากเทศกาลดนตรีแจ๊สที่จัดขึ้นในทุกปี รวมถึงคอนเสิร์ตที่เชิญศิลปินต่างชาติมาแสดงให้ชาวไทยได้ชม นอกจากนี้มีนักดนตรีไทยจำนวนไม่น้อยที่ได้สร้างชื่อเสียงในวงการดนตรีแจ๊สระดับสากล สิ่งนี้ส่งผลให้เยาวชนรุ่นใหม่ให้ความสนใจและศึกษาดนตรีแจ๊สมากขึ้น ทั้งเพื่อความเพลิดเพลินและพัฒนาตนเองไปสู่นักดนตรีมืออาชีพ ในด้านการศึกษา สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งได้เปิดสอนหลักสูตรดนตรีแจ๊สในระดับปริญญาตรี เพื่อพัฒนาบัณฑิตให้มีความเชี่ยวชาญด้านการแสดงดนตรีแจ๊สอย่างมืออาชีพ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเติบโตและการพัฒนาการของวงการดนตรีแจ๊สในประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง [1]

การเลือกเรียนสาขาดนตรีในระดับอุดมศึกษานั้น เป็นทางเลือกสำหรับผู้ที่ต้องการฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรีที่ตนเองชื่นชอบหรือมีความถนัด เพื่อมุ่งไปสู่การประกอบอาชีพในเส้นทางดนตรีของผู้เรียนในอนาคต แต่เดิมสถาบันอุดมศึกษาจะเน้นสอนดนตรีคลาสสิก แต่ในปัจจุบันมีสถาบันอุดมศึกษาจำนวนไม่น้อยเริ่มเปิดสอนวิชาปฏิบัติเครื่องมือเอกโดยเน้นการปฏิบัติดนตรีแจ๊สเพื่อรองรับความต้องการของผู้เรียน และเพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติเครื่องมือเอกด้านดนตรีแจ๊ส โดยเฉพาะการอิมโพรไวส์ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญของการเล่นดนตรีแจ๊ส [2]

การอิมโพรไวส์ คือ หัวใจของการเล่นดนตรีแจ๊ส แนวทำนองการอิมโพรไวส์เปรียบเสมือนภาษาและการพูดของมนุษย์ ซึ่งมนุษย์แต่ละชนชาติต่างก็มีวิธีการพูดและมีพื้นฐานชีวิตที่ต่างกัน ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ทำให้วิธีการอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊สนั้นมีความหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นด้านแนวคิดและการเล่น นักดนตรีแจ๊สที่ได้รับการยอมรับในระดับสากลต่างก็มีแนวทางการอิมโพรไวส์ที่เป็นเอกลักษณ์ กล่าวได้ว่าเสน่ห์ของดนตรีแจ๊ส คือ ความเป็นปัจเจกบุคคลนี้เอง [3]

การเรียนรู้อิมโพรไวส์มาตรฐาน (Standard Jazz) ถือเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับผู้เริ่มต้นฝึกการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊ส บทเพลงบลูบอสซา (Blue Bossa) ประพันธ์โดยเคนนี่ ดอร์แฮม (Kenny Dorham, ค.ศ. 1924-1972) นักทริมเบตชาวอเมริกันหนึ่งในผู้ขับเค็ล่อนยุคบีบอป บันทึกเสียงครั้งแรกในปี ค.ศ. 1963 ในผลงานชื่อ เพจวัน (Page One) ของโจ เฮนเดอร์สัน (Joe Henderson, ค.ศ. 1937-2001) และต่อมาได้กลายเป็นบทเพลงคลาสสิกที่นักดนตรีแจ๊สทั่วโลกต่างรู้จักและนำไปบรรเลงกันอย่างแพร่หลาย

เทด จอเอีย (Ted Gioia) นักวิจารณ์ดนตรีแจ๊สชาวอเมริกัน ได้กล่าวถึงบทเพลงบลูบอสซาว่าเป็นเพลงที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในการแสดงดนตรีสดมากกว่าบันทึกเสียงในสตูดิโอ สามารถหาชมการแสดงบทเพลง บลูบอสซาในหลากหลายเวอร์ชันบนเว็บไซต์ยูทูบ โดยส่วนใหญ่เป็นการแสดงของนักดนตรีมือสมัครเล่น นักเรียนดนตรี ครูสอนดนตรี ด้วยโครงสร้างทางดนตรีที่เรียบง่ายและไม่ซับซ้อน ด้วยเหตุผลนี้บทเพลงบลูบอสซาจึงเป็นตัวเลือกที่เหมาะสมสำหรับผู้เริ่มต้นที่ต้องการเรียนรู้การเล่นดนตรีแจ๊ส [4]

เนื่องด้วยผู้วิจัยได้สอนในรายวิชาทักษะกีตาร์และได้ศึกษาคำอธิบายรายวิชาที่บรรจุไว้ในหลักสูตรอย่างละเอียด พบว่าเนื้อหาของรายวิชามุ่งเน้นให้ผู้เรียนไม่เพียงแต่พัฒนาทักษะด้านการปฏิบัติกีตาร์แต่เพียงเทคนิคพื้นฐานเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการพัฒนาความสามารถในการแสดงออกทางดนตรีที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งหนึ่งในทักษะสำคัญที่เน้นย้ำอยู่ในคำอธิบายรายวิชาคือ ทักษะด้านการอิมโพรไวส์

เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชาที่บรรจุไว้ในหลักสูตร และตอบสนองต่อความต้องการในการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับนักศึกษาฝึกกีตาร์ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาและพัฒนาแบบฝึกทักษะที่เหมาะสม โดยนำบทเพลงแจ๊สมาตรฐานมาใช้เป็นสื่อหลักในการจัดการเรียนการสอน จากที่ผ่านมามีนักศึกษามากกว่า 10 คนที่มีพัฒนาการด้านการอิมโพรไวส์ค่อนข้างช้า ซึ่งจากการวิเคราะห์ผู้วิจัยคาดว่าปัญหานี้เกิดจากปัจจัยดังต่อไปนี้

1. ผู้เรียนมีพื้นฐานทางดนตรีไม่เท่ากัน ทำให้การเรียนรู้มีความช้าเร็วแตกต่างกัน
2. ผู้เรียนขาดความเข้าใจในหลักการพื้นฐานของการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊ส
3. ผู้เรียนไม่ฝึกซ้อมตามคำแนะนำของผู้สอน

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยเล็งเห็นความจำเป็นในการพัฒนาแบบฝึกทักษะที่จะสามารถแก้ไขปัญหาเหล่านี้ได้อย่างเป็นระบบ โดยแบบฝึกดังกล่าวควรมีลักษณะที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่มีพื้นฐานความรู้ที่แตกต่างกัน มีการอธิบายหลักการอย่างชัดเจนและเป็นขั้นตอน และกำหนดแนวทางการฝึกซ้อมอย่างเป็นรูปธรรม

เหตุผลที่ผู้วิจัยเลือกบทเพลงบลูบอสซามาใช้ในงานวิจัยครั้งนี้มี 3 เหตุผลคือ ประการแรก บทเพลงนี้มีโครงสร้างทางเสียงประสานที่ไม่ซับซ้อนเกินไป ประการที่สอง บทเพลงนี้เป็นที่รู้จักในหมู่นักดนตรีแจ๊สในไทยเป็นอย่างดี ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงและเรียนรู้ได้ไม่ยาก ประการที่สาม โครงสร้างของบทเพลงมีความเหมาะสมสำหรับการประยุกต์ใช้เทคนิคการอิมโพรไวส์ในระดับต่างๆ

การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊สในบทเพลงบลูบอสซา ประกอบด้วยสามแนวคิดหลักที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ

แนวคิดแรก เริ่มจากการฝึกอาร์เปจิโบนทางเดินคอร์ดที่อยู่ในบทเพลง ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับโครงสร้างของคอร์ด สามารถแยกแยะคอร์ดแต่ละประเภทได้ การฝึกขั้นตอนนี้จะสร้างพื้นฐานที่มั่นคงให้กับผู้เรียน ช่วยให้เข้าใจคอร์ดที่อยู่ในบทเพลงดียิ่งขึ้น

แนวคิดที่สอง การอิมโพรไวส์โดยใช้โน้ตในคอร์ด ซึ่งเป็นวิธีการที่ได้รับความนิยมตั้งแต่ยุคบีบอปและช่วยสร้างความสมดุลในแนวทำนอง การฝึกขั้นตอนนี้จะช่วยให้ผู้เรียนสร้างทำนองได้อย่างมั่นใจ

แนวคิดที่สาม การพัฒนาโมทีฟด้วยวิธีการซ้ำและซีควেনซ์ เพื่อขยายแนวทำนองที่สั้นให้ยาวขึ้นและสร้างความต่อเนื่องที่น่าสนใจ การฝึกขั้นตอนนี้จะช่วยให้ผู้เรียนสร้างแนวทำนองได้อย่างต่อเนื่อง และน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

การนำแนวคิดทั้งสามมาใช้อย่างเป็นระบบจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะด้านการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊สอย่างมีประสิทธิภาพและลดข้อผิดพลาดในการเล่น โดยแต่ละขั้นตอนจะช่วยสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียนก่อนที่จะก้าวเข้าสู่ขั้นตอนต่อไป

ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊สให้กับผู้เรียนที่ต้องการฝึกฝนเพิ่มเติมได้ด้วยตนเอง และคาดหวังว่าแบบฝึกทักษะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจะช่วยพัฒนาทักษะด้านการปฏิบัติเครื่องดนตรีและอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊สของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น รวมถึงเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สอนในระดับอุดมศึกษาท่านอื่น ที่จะสามารถนำรูปแบบการพัฒนาแบบฝึกทักษะดังกล่าวไปประยุกต์ให้เหมาะสมกับผู้เรียนของตนเองได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊ส
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊ส ก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึก
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อแบบฝึก

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษากิตารชั้นปีที่ 2 และ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จำนวน 10 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา แบ่งออกเป็น

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ แบบฝึกทักษะการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊ส
2. ตัวแปรตาม ได้แก่
 - 1) ทักษะการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊ส
 - 2) ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อแบบฝึก

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแบบฝึกทักษะการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊ส สำหรับนักศึกษาเครื่องมือนอกกีตาร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

สมมติฐานการวิจัย

1. คะแนนประเมินทักษะการปฏิบัติของกลุ่มตัวอย่างหลังได้รับการฝึกด้วยแบบฝึกสูงกว่าก่อนได้รับการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
2. กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการใช้แบบฝึกในระดับมากขึ้นไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊ส สำหรับนักศึกษากิตาร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มีการดำเนินการ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและกำหนดกรอบการวิจัย

เป็นขั้นตอนของการศึกษาบริบทของการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊ส สำหรับนักศึกษากิตาร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี การวิจัยขั้นตอนนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) แบ่งการศึกษออกเป็น

1) ศึกษาแนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบฝึก 2) ศึกษาแนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊ส

ขั้นตอนที่ 2 สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

- 1) แบบฝึกทักษะการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊ส
- 2) แบบประเมินทักษะ
- 3) แบบประเมินความพึงพอใจ

มีรายละเอียดในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. แบบฝึกทักษะการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊ส

- 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกทักษะการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊ส
- 2) กำหนดเนื้อหา และรูปแบบของแบบฝึก โดยแบ่งออกเป็น 3 บทเรียน
- 3) นำแบบฝึกที่พัฒนาขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประเมินค่าความสอดคล้อง และค่าความเหมาะสม ได้ค่าความ

สอดคล้อง (IOC) มากกว่า 0.5

- 4) ปรับปรุงแก้ไขแบบฝึกตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน

2. แบบประเมินทักษะ

แบบประเมินทักษะก่อนและหลังเรียน (pretest-posttest) สำหรับประเมินทักษะการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊สของผู้เรียน ก่อนและหลังการได้รับการฝึกด้วยแบบฝึก

- 1) กำหนดข้อตกลงเบื้องต้นของการประเมิน
- 2) สร้างรูบริก (Rubric) เพื่อกำหนดค่าคะแนนในการประเมินผลการสอบปฏิบัติ
- 3) นำแบบประเมินทักษะการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊สที่พัฒนาขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประเมินค่าความสอดคล้อง และ

ค่าความเหมาะสม ได้ค่าความสอดคล้อง (IOC) มากกว่า 0.5

- 4) ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินทักษะการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊สตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน

3. แบบประเมินความพึงพอใจ

เป็นแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนหลังได้รับการฝึกด้วยแบบฝึก

- 1) กำหนดหัวข้อ และข้อคำถามสำหรับการประเมิน
- 2) นำแบบประเมินความพึงพอใจที่พัฒนาขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประเมินค่าความสอดคล้องและค่าความเหมาะสม

ได้ค่าความสอดคล้อง (IOC) มากกว่า 0.5

- 3) ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินความพึงพอใจตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน

ขั้นตอนที่ 3 นำไปทดลองใช้

เป็นขั้นตอนของการนำแบบฝึกไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักศึกษากิตารชั้นปีที่ 2 และ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จำนวน 10 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยกำหนดให้กลุ่มเป้าหมายใช้แบบฝึกเป็นแบบฝึกหัดเสริมระหว่างเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน พ.ศ. 2566 ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายประเมินทักษะการปฏิบัติก่อนเรียน เพื่อประเมินทักษะการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊สของกลุ่มเป้าหมายก่อนใช้แบบฝึกทักษะ

2. กลุ่มเป้าหมายฝึกทักษะโดยใช้แบบฝึกระหว่างเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน พ.ศ. 2566

3. กลุ่มเป้าหมายประเมินทักษะการปฏิบัติหลังเรียน เพื่อประเมินทักษะการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊สของกลุ่มเป้าหมายหลังใช้แบบฝึก

4. กลุ่มเป้าหมายทำแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการใช้แบบฝึกทักษะการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊ส

ขั้นตอนที่ 4 เก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำคะแนนทักษะการปฏิบัติก่อนและหลังเรียน มาวิเคราะห์เปรียบเทียบ โดยใช้ค่าสถิติ การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที (t-test) เพื่อตอบสมมติฐานข้อที่ 1

2. นำคะแนนแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อแบบฝึกทักษะมาวิเคราะห์ โดยใช้ค่าสถิติ การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊ส สำหรับนักศึกษา gitar มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มีดังนี้

1. แบบฝึกทักษะการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊ส สำหรับนักศึกษา gitar มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ประกอบด้วย

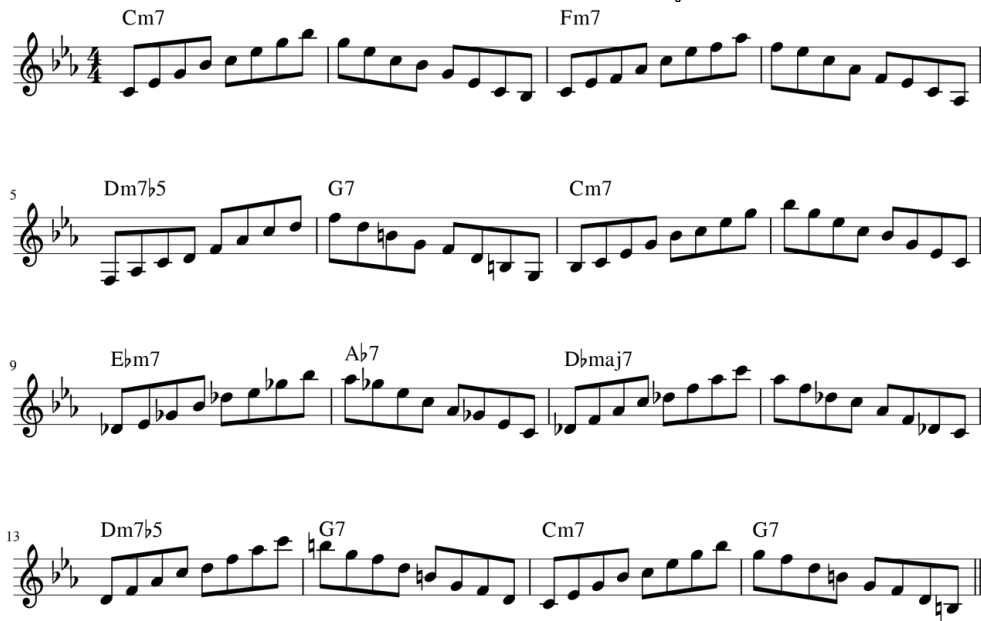
- 1) แนวคิด
- 2) คำอธิบายวิธีการใช้แบบฝึก
- 3) ชุดแบบฝึกจำนวน 3 บทเรียน ได้แก่
 - บทที่ 1 การฝึกอาร์เปจบนการดำเนินคอร์ด
 - บทที่ 2 การอิมโพรไวส์โดยใช้โน้ตในคอร์ด
 - บทที่ 3 การพัฒนาโมทีฟ

ตัวอย่างแบบฝึกทักษะการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊ส

ตัวอย่างที่ 1 ฝึกอาร์เปจบนการดำเนินคอร์ดของบทเพลงบลูบอสซา โดยเริ่มจากโน้ตลำดับที่ 1 ของแต่ละคอร์ด ในรูปแบบ ขาขึ้น

ตัวอย่างที่ 2 ฝึกอาร์เปจบนการดำเนินคอร์ดของบทเพลงบลูบอสซา โดยเริ่มจากโน้ตลำดับที่ 1 ของแต่ละคอร์ด ในรูปแบบ ขาลง

ตัวอย่างที่ 3 ฝึกอาร์เปจิออนการดำเนินคอร์ดของบทเพลงบลูบอสซา โดยใช้โน้ตเช็ตหนึ่งชั้น

แบบประเมินทักษะการอิมโพรไวส์

เป็นแบบประเมินที่ใช้วัดทักษะการอิมโพรไวส์ในบทเพลงบลูบอสซา โดยทำการประเมินก่อนและหลังการใช้แบบฝึก

1) ผู้เรียนจะต้องแสดงทักษะการอิมโพรไวส์ในบทเพลงบลูบอสซาพร้อมกับดนตรีประกอบ อัตราความเร็วไม่ต่ำกว่า 120bpm จำนวน 2 คอรัส โดยกำหนดให้ใช้โน้ตในคอร์ด และวิธีการพัฒนาโมทีฟในการอิมโพรไวส์

2) ผู้วิจัยสร้าง rubric เพื่อกำหนดค่าคะแนนในการประเมินผลการสอบปฏิบัติ มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 Rubric กำหนดค่าคะแนนในการประเมินผลการสอบปฏิบัติทักษะการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊ส

ลำดับที่	หัวข้อการประเมิน (คะแนนเต็ม 15 คะแนน)	ระดับคะแนน			
		0	1	2	3
1.	การเลือกใช้น้ตให้ตรงกับคอร์ดในแต่ละห้อง	ไม่สามารถบรรเลงได้	เลือกใช้น้ตได้ตรงกับคอร์ด (50%)	เลือกใช้น้ตได้ตรงกับคอร์ด (70%)	เลือกใช้น้ตได้ตรงกับคอร์ด (90%)
2.	การสร้างสร้อยโมทีฟและการอิมโพรไวส์	ไม่สามารถบรรเลงได้	มีการใช้โมทีฟในการอิมโพรไวส์	มีการพัฒนาโมทีฟในการอิมโพรไวส์ 1 วิธีการ	มีการพัฒนาโมทีฟในการอิมโพรไวส์ 2 วิธีการ
3.	คุณภาพของเสียงดนตรีที่บรรเลงออกมา	ไม่สามารถบรรเลงได้	เสียงดนตรีที่บรรเลงออกมาส่วนใหญ่ไม่มีความชัดเจน	เสียงดนตรีที่บรรเลงออกมาส่วนใหญ่มีความชัดเจน	เสียงดนตรีที่บรรเลงออกมาทุกตัวโน้ตมีความชัดเจน
4.	การรักษาอัตราความเร็วในการบรรเลง	ไม่สามารถบรรเลงได้	อัตราความเร็วขณะทำการบรรเลงส่วนใหญ่ถูกต้อง (70%)	อัตราความเร็วขณะทำการบรรเลงส่วนใหญ่ถูกต้อง (80%)	อัตราความเร็วขณะทำการบรรเลงส่วนใหญ่ถูกต้อง (90%)
5.	ความมั่นใจในการแสดง	ไม่สามารถบรรเลงได้	มีการประหม่าในการแสดงตลอดเวลา	มีการประหม่าในการแสดงบ้างเล็กน้อย	ไม่มีการประหม่าในการแสดงเลย

เกณฑ์การประเมินผล

คะแนน 0 - 7	หมายถึง	ไม่ผ่าน ต้องปรับปรุง
คะแนน 8 - 10	หมายถึง	พอใช้
คะแนน 11 - 13	หมายถึง	ดี
คะแนน 14 - 15	หมายถึง	ดีมาก

3) กำหนดให้มีผู้ประเมินผลการสอบปฏิบัติจำนวน 3 ท่าน โดยนำคะแนนจากทั้ง 3 ท่านมาหาค่าเฉลี่ย

ตารางที่ 2 ใบประเมินทักษะการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊ส

นักศึกษา ลำดับที่	หัวข้อการประเมิน					คะแนนรวม ที่ได้
	การเลือกใช้โน้ตให้ ตรงกับคอร์ดของ แต่ละห้อง	การสร้างสรรค์ โมทีฟและ การอิมโพรไวส์	คุณภาพของ เสียงดนตรีที่ บรรเลงออกมา	การรักษาอัตรา ความเร็วขณะทำ การบรรเลง	ความมั่นใจใน การแสดง	
	(3)	(3)	(3)	(3)	(3)	(15)
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊ส ก่อนและหลังการใช้แบบฝึก

ตารางที่ 3 คะแนนสอบปฏิบัติการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊ส ก่อนเรียนและหลังเรียน

N	Pretest		Posttest		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
10	3.40	4.27	12.00	2.22	19.02	0.000

*p ≤ .05

จากตารางแสดงให้เห็นว่า

กลุ่มเป้าหมายจำนวน 10 คนมีคะแนนสอบปฏิบัติการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊สก่อนเรียน (ค่าเฉลี่ย = 3.40, S.D. = 4.27) และหลังเรียน (ค่าเฉลี่ย = 12.00, S.D. = 2.22) เมื่อทำการทดสอบทางสถิติพบว่า $t = 19.02$, $p = 0.000$ แสดงว่ากลุ่มเป้าหมายมีทักษะการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊สหลังการฝึกสูงกว่าก่อนการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางค่าสถิติที่ระดับ 0.05

3. ผลการประเมินความพึงพอใจ

เป็นแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนหลังการได้รับการฝึกด้วยแบบฝึก เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตารางที่ 4 ผลการประเมินความพึงพอใจ

ลำดับ ที่	หัวข้อการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
1.	การเรียงลำดับความยากง่ายของแบบฝึก	4.90	0.316	มากที่สุด
2.	จำนวนบทของแบบฝึก (3 บท)	4.70	0.483	มากที่สุด
3.	ปริมาณของแบบฝึกในแต่ละบท	4.70	0.483	มากที่สุด
4.	ผู้เรียนสามารถฝึกฝนแบบฝึกได้อย่างเข้าใจ	4.70	0.483	มากที่สุด
5.	คำอธิบายวิธีการใช้แบบฝึกชัดเจนและเข้าใจได้	4.80	0.422	มากที่สุด
6.	คำแนะนำเพิ่มเติมประกอบการฝึกในแต่ละแบบฝึกชัดเจนและเข้าใจได้	4.90	0.316	มากที่สุด
7.	ลิงก์สำหรับดาวน์โหลดเสียงดนตรีประกอบการฝึก (Backing Track) สามารถใช้งานได้	4.30	0.483	มาก
8.	เสียงดนตรีประกอบชัดเจนและเหมาะสมต่อการฝึก	4.70	0.483	มากที่สุด
9.	ระยะเวลา (ชั่วโมง) ที่กำหนดไว้สำหรับการฝึก	4.60	0.516	มากที่สุด
10.	ระยะเวลา (นาที) ของการสอบปฏิบัติ	4.60	0.516	มากที่สุด

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ลำดับ ที่	หัวข้อการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
11.	การสอบปฏิบัติโดยใช้เสียงดนตรีประกอบ	4.80	0.422	มากที่สุด
12.	อุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่นเสียงดนตรีประกอบ	4.60	0.516	มากที่สุด
13.	การจัดสถานที่สอบปฏิบัติ	4.30	0.483	มาก
14.	การกำหนดให้ผู้ประเมินให้คะแนนสอบปฏิบัติจำนวน 3 ท่าน	4.60	0.516	มากที่สุด
15.	การคิดคะแนนสอบปฏิบัติ	4.70	0.483	มากที่สุด
รวม		4.66	0.127	มากที่สุด

ความพึงพอใจที่มีต่อการใช้แบบฝึกทักษะการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊สของผู้เรียนหลังการได้รับการฝึกด้วยแบบฝึก โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.66, S.D. = 0.127) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความพึงพอใจมากที่สุดคือ การเรียงลำดับความยากง่ายของแบบฝึก และคำแนะนำเพิ่มเติมประกอบการฝึกในแต่ละแบบฝึกชัดเจนและเข้าใจได้ (ค่าเฉลี่ย = 4.90, S.D. = 0.316) รองลงมาคือ คำอธิบายวิธีการใช้แบบฝึก และการสอบปฏิบัติโดยใช้เสียงดนตรีประกอบ (ค่าเฉลี่ย = 4.80, S.D. = 0.422)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. แบบฝึกทักษะการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊ส สำหรับนักศึกษาที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ประกอบด้วย 1) แนวคิด 2) คำอธิบายวิธีการใช้แบบฝึก 3) แบบฝึกทักษะ 4) คำแนะนำเพิ่มเติมประกอบการฝึกในแต่ละแบบฝึก และ 5) ลิงก์สำหรับดาวน์โหลดเสียงดนตรีประกอบ

ผู้วิจัยได้สร้างแบบฝึกทักษะการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊สจากการวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา ซึ่งพบว่า ปัญหาหลักในการอิมโพรไวส์ของนักศึกษาคือ พื้นฐานทางด้านการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊สของนักศึกษาค่อนข้างอ่อน จึงขาดความมั่นใจในการเลือกใช้โน้ตที่เหมาะสมกับแต่ละคอร์ด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงออกแบบบทเรียนทั้ง 3 บท ได้แก่ บทที่ 1 การฝึกอาร์เปจบนการดำเนินคอร์ด บทที่ 2 การอิมโพรไวส์โดยใช้โน้ตในคอร์ด และบทที่ 3 การพัฒนาโมทีฟ

ชุดแบบฝึกทั้ง 3 บทเรียนนี้ มีความสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแบบเรียนทักษะปฏิบัติกีตาร์แจ๊สขั้นต้น” ของอภิวัฒน์ ฉายอรุณ ที่กล่าวว่า การเรียนการสอนการอิมโพรไวส์ขั้นต้นควรมีขั้นตอนที่ดีทั้งในด้านเทคนิคขั้นพื้นฐานเพื่อความพร้อมในการบรรเลงดนตรีแจ๊สในสถานการณ์จริง นอกจากนี้ อภิวัฒน์ ฉายอรุณ ยังชี้ให้เห็นว่า นักกีตาร์แจ๊สต้องมีทักษะการเล่นคอร์ด อาร์เปจ และบันไดเสียงในทางเดินคอร์ดและคีตลักษณ์ทุกประเภท ดังนั้นพื้นฐานจึงเป็นสิ่งสำคัญ ทั้งในด้านการฟังทฤษฎี ทักษะการปฏิบัติ [5]

รายละเอียดของแบบฝึก

1) แนวคิด

การแจ้งแนวคิดของการพัฒนาแบบฝึกเป็นสิ่งจำเป็น เมื่อผู้เรียนเข้าใจถึงแนวคิดในการพัฒนาแบบฝึกอย่างถ่องแท้ จะทำให้ผู้เรียนไม่เกิดคำถาม หรือข้อสงสัยที่มีต่อหัวข้อการฝึกในระหว่างฝึกฝน ซึ่งจะทำให้การฝึกฝนประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น

2) คำอธิบายวิธีการใช้แบบฝึก

เป็นส่วนสำคัญที่จำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากคำอธิบายนี้จะบอกวิธี และแนวทางการฝึกฝน ซึ่งการฝึกฝนด้วยแบบฝึกทักษะนี้จะมีลักษณะของการฝึกฝนด้วยตนเอง ฉะนั้นคำอธิบายวิธีการใช้แบบฝึกนี้จะเหมือนตัวช่วยในการฝึกฝนของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

3) ชุดแบบฝึกจำนวน 3 บทเรียน ได้แก่

บทที่ 1 การฝึกอาร์เปจบนการดำเนินคอร์ด โดยคำนึงถึงความสำคัญของการฝึกอาร์เปจที่มีต่อการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊ส

การฝึกอาร์เปจบนคอร์ดที่อยู่ในบทเพลงนั้น ถือเป็นวิธีการที่สำคัญสำหรับผู้เริ่มต้นฝึกอิมโพรไวส์ในบทเพลงแจ๊ส การฝึกอาร์เปจบนคอร์ดที่อยู่ในบทเพลงนั้นจะช่วยให้ผู้ฝึกมีความคุ้นเคยกับบทเพลง เช่น รู้โน้ตในคอร์ดของแต่ละคอร์ดที่อยู่ในบทเพลงว่าประกอบด้วยโน้ตอะไรบ้าง และลักษณะการดำเนินคอร์ดของบทเพลงมีลักษณะอย่างไร นอกจากนี้ยังช่วยในการพัฒนาสไตล์ทักษะกับบทเพลง เช่น ทักษะการฟังแยกแยะคอร์ดแต่ละประเภท และการฟังการดำเนินคอร์ดที่อยู่ในบทเพลง เมื่อฝึกอาร์เปจบนคอร์ดในบทเพลงที่ต้องการบรรเลงได้อย่างเชี่ยวชาญแล้วก็สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการอิมโพรไวส์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้สอดคล้องกับ มิมิ ฟอกซ์ (Mimi Fox) นักกีตาร์แจ๊ส ที่กล่าวว่า “การเล่นอาร์เปจเป็นสิ่งที่ช่วยไม่ให้เกิดข้อผิดพลาด เนื่องจากการเล่นอาร์เปจมีรูปแบบของตัวโน้ตที่แน่นอน การมีความเชี่ยวชาญการเล่นอาร์เปจจะช่วยสนับสนุนการอิมโพรไวส์ในบทเพลง ซึ่งจะทำให้คุณเล่นโน้ตที่ถูกต้องกับคอร์ดต่างๆ ที่อยู่ในบทเพลง” [6]

บทที่ 2 การอิมโพรไวส์โดยใช้โน้ตในคอร์ด

การอิมโพรไวส์โดยใช้โน้ตในคอร์ดเริ่มเป็นที่นิยมของนักดนตรีแจ๊สตั้งแต่ยุคบีบอป แม้ว่าธรรมชาติการอิมโพรไวส์ของนักดนตรีแจ๊สในยุคบีบอปมักจะนิยมใช้โน้ตที่หลากหลาย แต่การอิมโพรไวส์โดยใช้โน้ตในคอร์ดเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้แนวท่วงการอิมโพรไวส์ของพวกเขาเกิดความสมดุล การฝึกอิมโพรไวส์โดยใช้โน้ตในคอร์ดจะช่วยพัฒนาสไตล์ทักษะและเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างท่วงท่วงกับเสียงประสาน ซึ่งสอดคล้องกับ โจ จา-รุพกร (Joe Charupakorn) ที่กล่าวว่า “โน้ตในคอร์ด คือ โน้ตที่มันคงที่สุด ถ้าคุณต้องการให้โทนเสียงของการดำเนินคอร์ดนั้นชัดเจน การอิมโพรไวส์โดยใช้โน้ตในคอร์ดคือพื้นฐานของดนตรีแจ๊สที่ทุกคนควรรู้” [7]

บทที่ 3 การพัฒนาโมทีฟ

นักอิมโพรไวส์หลายคนพัฒนาแนวท่วงที่เรียบง่ายที่มีขนาดสั้นโดยการพัฒนาโมทีฟ ด้วยวิธีต่างๆ เช่น การซ้ำ หรือ ซีควเन्ซ์ เพื่อขยายแนวท่วงที่มีขนาดสั้นนั้นให้ยาวขึ้น ช่วยให้ประโยคการอิมโพรไวส์มีความต่อเนื่อง ซึ่งทำให้การอิมโพรไวส์ของพวกเขามีความน่าสนใจ และชวนให้ผู้ฟังติดตาม อย่างไรก็ตามนักอิมโพรไวส์หลายคนเริ่มต้นอิมโพรไวส์ด้วยโมทีฟที่น่าสนใจ แต่พวกเขาไม่พัฒนาโมทีฟเหล่านั้น ทำให้การอิมโพรไวส์ของพวกเขาขาดความน่าสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับ เจมี เอเบอร์โซลด์ (Jamey Aebersold) นักวิชาการดนตรีแจ๊ส ที่กล่าวว่า “วิธีการซ้ำ และซีควเन्ซ์ คือ ธรรมชาติของดนตรีและอยู่ในดนตรีทุกแนว การซ้ำและซีควเन्ซ์เปรียบเสมือนสิ่งที่เชื่อมแนวโซโลแต่ละแนวเข้าไว้ด้วยกัน” [8]

4) คำแนะนำเพิ่มเติมประกอบการฝึกในแต่ละแบบฝึก

มีลักษณะเหมือนเป็นเทคนิคเพิ่มเติมที่จะช่วยในการฝึกของผู้เรียนในแต่ละบท เนื่องจากเนื้อหา และวิธีฝึกในแต่ละบทมีความแตกต่างกัน

5) สิ่งสำหรับความนิยลเสียงดนตรีประกอบการฝึก

การจะหาผู้เล่นดนตรีสนับสนุนสำหรับการฝึกฝนการอิมโพรไวส์เป็นเรื่องที่ดำเนินการได้ยาก การใช้เสียงดนตรีประกอบการฝึกมาทดแทนในส่วนนี้จึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่ง

2. ทักษะการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊สของนักศึกษาหลังได้รับการฝึกด้วยแบบฝึกสูงกว่าก่อนได้รับการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางค่าสถิติที่ระดับ 0.05 สามารถอธิบายได้ว่า

กลุ่มเป้าหมายคือ นักศึกษากิตาร มหวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จำนวน 10 คน มีความรู้พื้นฐานทางดนตรีพอสมควร แต่มีพื้นฐานทางดนตรีแจ๊สเพียงเล็กน้อย ส่งผลให้คะแนนสอบก่อนเรียนต่ำ ซึ่งผลที่ได้เป็นไปตามที่ผู้วิจัยคาดการณ์ไว้ เนื่องจากผู้วิจัยตั้งเป้าหมายที่จะแก้ปัญหาในประเด็นนี้ของนักศึกษากลุ่มดังกล่าว

ในขั้นตอนของการทำความเข้าใจกับนักศึกษา ก่อนเริ่มใช้แบบฝึก ผู้วิจัยสังเกตเห็นพบว่านักศึกษามีความกระตือรือร้นอยากเรียนรู้การอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊ส และแสดงความต้องการที่จะฝึกผ่านแบบฝึก เนื่องจากนักศึกษาทุกคนตระหนักว่าการเล่นดนตรีแจ๊สเป็นทักษะที่ไม่ง่าย ผู้ที่สามารถเล่นดนตรีแจ๊สได้มักจะได้รับการยอมรับในวงการดนตรี ด้วยเหตุนี้ กลุ่มเป้าหมายทั้ง 10 คน จึงมีความสนใจที่จะฝึกผ่านแบบฝึกนี้เป็นอย่างมาก

ในขั้นตอนของการฝึกด้วยแบบฝึกที่พัฒนาขึ้นนั้น พบว่านักศึกษาแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 นักศึกษาที่เข้ามาพบผู้สอนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อขอคำแนะนำในการฝึก กลุ่มนี้ส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่ใกล้มหาวิทยาลัย จึงเข้ามาปรึกษาขอคำแนะนำจากผู้สอนได้บ่อยครั้ง

กลุ่มที่ 2 นักศึกษาที่เข้ามาพบผู้สอนเป็นบางครั้ง เนื่องจากมีภาระอื่นในช่วงปิดภาคเรียน เช่น เดินทางกลับต่างจังหวัด เพื่อช่วยงานครอบครัว ทำงานพิเศษ อย่างไรก็ตาม เมื่อพบข้อขัดข้องเวลาฝึกซ้อมก็ติดต่อผู้สอนทางออนไลน์เป็นบางครั้ง

กลุ่มที่ 3 นักศึกษาที่ไม่เข้ามาพบผู้สอนเลย โดยเลือกฝึกฝนด้วยตนเองทั้งหมด กลุ่มนี้มีพื้นฐานทางดนตรีที่ดีพอสมควร และสามารถเรียนรู้จากแบบฝึกได้ด้วยตนเอง เมื่อเกิดปัญหาจะค้นคว้าหาคำตอบจากแหล่งความรู้อื่นๆ เช่น ยูทูบ เว็บไซต์ หรือเพจเฟซบุ๊ก ที่ให้ความรู้เรื่องดนตรีแจ๊ส

ในส่วนของเนื้อหาในแบบฝึกจากการสอบถามพูดคุยกับนักศึกษาทั้ง 10 คนพบว่า การเรียงลำดับหัวข้อการฝึก ได้แก่ บทที่ 1 การฝึกอาร์เปจบนการดำเนินคอร์ด บทที่ 2 การอิมโพรไวส์โดยใช้โน้ตในคอร์ด และบทที่ 3 การพัฒนาโมทีฟ มีส่วนช่วยให้การศึกษาเข้าใจหลักการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊สขั้นพื้นฐานได้เป็นอย่างดี

ในขั้นตอนของการสอบปฏิบัติ พบว่านักศึกษาทั้ง 3 กลุ่ม แสดงพฤติกรรมที่แตกต่างกัน ดังนี้

กลุ่มที่ 1 มีความประหม่อมมากเป็นพิเศษ แม้จะสามารถทำคะแนนได้ในระดับพอใช้ สะท้อนให้เห็นว่าเป็นกลุ่มที่พึ่งพาคำแนะนำจากผู้สอนมาโดยตลอด จึงทำให้ขาดความมั่นใจเมื่อต้องเล่นด้วยตนเอง

กลุ่มที่ 2 สามารถทำคะแนนได้ในระดับดี เนื่องจากมีความมั่นใจในระดับหนึ่ง โดยตลอดช่วงการฝึกจะขอคำแนะนำจากผู้สอนเป็นบางครั้ง

กลุ่มที่ 3 ผลคะแนนมีความหลากหลาย นักศึกษาบางคนทำคะแนนได้ดีมาก แสดงถึงความมั่นใจสูง และสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ขณะที่นักศึกษาบางคนในกลุ่มนี้ทำคะแนนได้ในระดับผ่านในระดับพอใช้ ซึ่งจากการสอบถามพบว่า ขาดการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ และไม่มาขอคำแนะนำจากผู้สอนตลอดการฝึก

จากการอภิปรายข้างต้น แสดงให้เห็นว่าแบบฝึกทักษะการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊สที่พัฒนาขึ้นส่งผลให้นักศึกษามีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสะท้อนประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะในการพัฒนาความสามารถทางดนตรีแจ๊ส

ผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูมิพัฒน์ ศัลยวุฒิ เรื่อง “การพัฒนาทักษะการบรรเลงกีตาร์คลาสสิกโดยใช้แอปพลิเคชันทางดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2” ซึ่งพบว่า ทักษะการบรรเลงกีตาร์คลาสสิกของกลุ่มตัวอย่างหลังเรียนโดยใช้แอปพลิเคชันทางดนตรีสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัจจัยอาจเนื่องมาจากการเรียนรู้โดยใช้แอปพลิเคชันทางดนตรีในการพัฒนาทักษะการบรรเลงกีตาร์คลาสสิก โดยมีการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจผ่านการสอนจากผู้สอนร่วมกับแอปพลิเคชัน มีการเรียนรู้จากต้นแบบ มีการวางแผนเรียนรู้เนื้อหาอย่างถูกต้อง นอกจากนี้แอปพลิเคชันยังส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกทักษะด้วยตนเอง สร้างวินัยในการฝึกฝนจนชำนาญ และได้ฝึกการทำงานร่วมกับเพื่อนในกลุ่ม เกิดการระดมความคิดและค้นคว้าหาข้อมูล โดยมีผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ และชี้แนะแนวทางที่เหมาะสมให้กับผู้เรียน [9]

ทั้งสองงานวิจัยชี้ให้เห็นว่าการนำวิธีสอนอย่างเป็นระบบมาใช้ในการพัฒนาทักษะทางดนตรี สามารถส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถของผู้เรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะการจัดเนื้อหาที่เหมาะสม การให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนด้วยตนเอง และการให้คำแนะนำจากผู้สอนตามความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน ปัจจัยเหล่านี้ช่วยสร้างแรงจูงใจและความมั่นใจในการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะทางดนตรีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ความพึงพอใจของผู้เรียนหลังการได้รับการฝึกด้วยแบบฝึก โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.66, S.D. = 0.127) สามารถอธิบายได้ว่า

แบบฝึกนี้ถูกออกแบบให้เป็นแบบฝึกเสริม ไม่ได้นำมารวมในการประเมินผลของรายวิชาใดๆ นักศึกษาจึงไม่รู้สึกกังวลหรือกดดันจากการฝึกซ้อมและสอบประเมินทักษะ เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ นักศึกษาสามารถฝึกฝนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ นักศึกษามีความสนใจที่จะเรียนรู้การเล่นดนตรีแจ๊สอยู่แล้ว จึงสามารถฝึกฝนได้ด้วยตนเอง หรือเข้าพบผู้สอนเพื่อรับคำแนะนำเพิ่มเติม ประกอบกับการจัดเรียงลำดับความยากง่าย และความสำคัญของหัวข้อการฝึกในแบบฝึกทักษะอย่างเป็นระบบ จึงทำให้นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการใช้แบบฝึกทักษะการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊สในระดับมากที่สุด

ผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนภพศักดิ์ วาตรี เรื่อง “การพัฒนาชุดการสอนเทคนิคอิมโพรไวส์แซกโซโฟนแจ๊ซตามแนวคิดของชาร์ลี ปาร์คเกอร์” ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อชุดการสอนในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.07, S.D. = 0.29) เนื่องจากชุดการสอนที่พัฒนาขึ้นสามารถช่วยพัฒนาการอิมโพรไวส์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ ทำให้นักศึกษาเกิดความภูมิใจในตนเองเมื่อสามารถบรรเลงเพลงแจ๊สได้สำเร็จ เมื่อนักศึกษาเริ่มเข้าใจหลักการในการอิมโพรไวส์แล้ว จึงเกิดแรงจูงใจและพึงพอใจในการซ้อมมากขึ้น และรู้สึกว่าการพัฒนาการในการบรรเลงอิมโพรไวส์แซกโซโฟนแจ๊สอย่างเห็นได้ชัดเจน [10]

ทั้งสองงานวิจัยชี้ให้เห็นว่า การจัดเนื้อหาอย่างเป็นระบบ เป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้ฝึกเกิดความพึงพอใจ สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นว่าการออกแบบแบบฝึก หรือกิจกรรมที่คำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนจะส่งผลต่อการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของนักศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำไปใช้

1. ในการนำแบบฝึกทักษะการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊สไปใช้กับนักศึกษากลุ่มอื่น ผู้ใช้ควรตระหนักถึงความแตกต่างทางพื้นฐานความรู้ ธรรมชาติและความถนัดของผู้เรียน เพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียน
2. การอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊สจำเป็นต้องศึกษาและเรียนรู้จากการฟังดนตรีแจ๊สให้มาก เพื่อการรับรู้ถึงการอิมโพรไวส์ในลักษณะต่างๆ ผู้สอนควรแนะนำผลงานดนตรีแจ๊สให้นักศึกษารู้จักและเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยในครั้งนี้เป็นการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอิมโพรไวส์ดนตรีแจ๊ส สำหรับนักศึกษาเครื่องมือนอกกีตาร์เท่านั้น ควรมีการศึกษาและพัฒนาแบบฝึกสำหรับเครื่องดนตรีชนิดอื่นๆ ด้วย เช่น เบส แซกโซโฟน ทรัมเปต เป็นต้น เนื่องจากวิธีการบรรเลงของแต่ละเครื่องเอกมีความแตกต่างกัน
2. ในการพัฒนาแบบฝึกทางดนตรีในอนาคต ควรสร้างสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น จัดทำแบบฝึกที่มีไฟล์เสียง หรือคลิปวิดีโอประกอบ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเปิดฟัง หรือดูพร้อมกับการอ่านเนื้อหาได้ในเวลาเดียวกัน

เอกสารอ้างอิง

- [1] Fuangaugorn N. A Comparative Study of the Selected Bachelor of Music Programs Majoring Jazz Studies in The United States of America, England, Canada, Australia and Thailand. [Master's Degree]. Nakhon Pathom: Mahidol University, College of Music; 2010.
- [2] วัชร สโฬสพรหม. การสร้างชุดการสอนแซกโซโฟนเพื่อพัฒนาทักษะการอิมโพรไวส์ด้วยคอร์ดโทน โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ. วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ 2557; 7:47-55.
- [3] อีรัช เลห์วีระพานิช. การอิมโพรไวส์ด้วยวิธีการพัฒนาจากแนวทำนองหลักของลี โคไนท์ ในบทเพลง สเตลาบายสตาร์ไลท์. วารสารดนตรีรังสิต 2557; 9:1-20.
- [4] Gioia T. The Jazz Standards: A Guide to The Repertoire. New York, NY: Oxford University Press; 2010.
- [5] อภิวัฒน์ ฉายอรุณ. การพัฒนาแบบเรียนทักษะปฏิบัติกีตาร์แจ๊สขั้นต้น. [ปริญญามหาบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศิลปากร; 2566.
- [6] Fox M. Guitar Arpeggio Studies on Jazz Standards. Pacific, MO: Mel Bay; 2004.
- [7] Charupakorn J. Jazz Improve Basics. Milwaukee, WI: Hal Leonard; 2011.
- [8] Aebersold J. Jazz Handbook. New Albany, IN: Jamey Aebersold Jazz; 2017.
- [9] ภูมิพัฒน์ ศัลยวุฒิ. การพัฒนาทักษะการบรรเลงกีตาร์คลาสสิกโดยใช้แอปพลิเคชันทางดนตรี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. [ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต; 2564.